

Poština v državi SHS pavšalirana.

Naročnina listu: Celo leto K 120.—, pol leta K 60.—, četrt leta K 30.—. Izven Jugoslavije: Celo leto K 150.—. Inserati ali oznanila se računajo po dogovoru; pri večkratnem inseriranju primeren popust. Upravništvu sprejema naročnino, inserate in reklamacije. — Telefon št. 220.

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo

Posamezna številka stane 1 kror.

„Straža“ izhaja v ponedeljek, sredo in petek. Uredništvo in upravništvu je v Mariboru, Koroška cesta št. 5. — Z uredništvom se more govoriti vsak dan samo od 11. do 12. ure dopoldne. Rokopisi se ne vračajo. — Nezaprte reklame so poštnine proste. — Telefon št. 2.

109 številka.

Maribor, dne 30. septembra 1931.

Letnik XIII.

Kraljevska oblast.

Takoj po vidovdanski ustavi je od šol prestolonaslednik v inozemstvo, postal je med tem kralj in še vedno ga ni nazaj. V času njegove odsotnosti smo čitali že vse mogoče uradne in poluradne izjave, kje da je in kdaj se lahko pričakuje njegova vrnitev. Po teh poročilih je bil že večkrat zaročen in beograjski listi so prinašali cele živatopise zaročenk in objavljali vse mogoče podrobnosti in formalnosti zarok, naenkrat pa so se zopet razširile vesti o njegovi bolezni in to danes v resnem, jutri zopet v popolnoma pomirljivem tonu. Danes se je govorilo o kirurških, ki so bili pozvani na pregled, jutri o lahkem prehlajenju, ki gotovo ne potrebuje kirurške pomoči in čez par dni zopet o nameravani rekonvalescenci v Sviči ali pa o vožnji po atlantskem oceanu.

Približno teden dni pred smrtjo kralja Petra, so prihajale prve vesti o regentovi smrti in pri smrti kralja je bilo več ali manj jasno, da njegova bolezen ni lahkega značaja. Sedaj se je začelo govoriti o neki operaciji, ki je naj odpravila vsako nevarnost. Vladna poročila so govorila o okrepanju in obetala njegovo vrnitev na parostop pokojnega kralja. Ta je pri kraju, kralja še pa vedno ni nazaj in poročila so zopet govorila zdaj o poslabšanju zdravja, zdaj o oddihu v Sviči in na oceanu.

Beograjski listi danes nasvetujejo vladi, da poišče najboljša zdravnik, jutri pa zopet poročajo, da je kralj popolnoma zdrav in nikdo ne ve, kdo lansira vse te vesti in zakaj se s toliko raztresenostjo in prikritostjo belozijo vzroki dolge kraljeve odsotnosti. Pašič je tudi vedno na poti, enkrat na svoje počitnice, drugič pa h kralju — pa je pri vsem tem še vedno v Beogradu, od koder poročajo zopet te dni, da gre sedaj prav za gotovo v Paris, da se tam s kraljem posvetuje glede kraljevega nasledstva, ki se kot nerešeno vprašanje ne more več odlagati.

Nasprotujoče in raztresene vesti o kraljevi odsotnosti nam škodujejo v zunanji in notranji politiki. Jasnost je nujno potrebna. Od kraljevega povratka je odvisno ravno tako zasedanje parlamenta kakor kraljeva prisega in kronanje.

Po vsem tem, je kraljeva odsotnost Pašičevi vladi še najbolj dobrodošla. Dokler se ne vrne, ima vlada kraljevo oblast v svojih rokah in vso mogočnost, da se s cinično diktaturo obdrži na svojem mestu in ne skliče parlamenta. Ob kraljevi vrnitvi bi pa na vsak način moralo priti do sklicanja parlamenta že radi kraljeve prisegi in pri tej priliki bi se izkazalo, da zbornica, v kateri manjka 120 poslancev, ni v stanju, zadostiti svoji na logi. Nastala bi — ne samo formalna temveč popolna kriza vlade in parlamenta in tako bi se v najkrajšem času moralo apelirati na voljo naroda, ki Pašič-Pribičevićevi vladi v nobenem oziru ne more biti ljuba. Samozdržcem je najljubša kraljeva oblast, s katero sedaj vzdržuje svojo diktaturo. Po ustavi lahko traja kraljevska zastopništvo po ministrskem svetu največ šest mesecev in naši vladinovi — kakor jih poznamo — bodo gotovo vse poskusili, da izrabijo ta čas do zadnje minute za vso oblastnostjo.

Nevarne možnosti.

V vevulglednem zagrebškem listu „Slobodna Tribuna“ je dr. B. A. objavil zelo pomemben članek, v katerem razpravlja o novih nevarnostih, ki pretilo celi Evropi. Clankar piše:

„Monarhistična reakcija dviga po vsej Evropi svojo glavo in proti uničiti — vsaj deloma — z milijonskimi žrtvami odkupljeni mir, ker upa, da bo v kaosu in krvavih vrtincih znova zasedla stare prestole. Pobita, od po-

vojnih razmer in okolnosti stisnjena v kot, reakcija danes ne skriva svojih ciljev in namenov. Neurejene gospodarske razmere, valutarne krize, dražnja, stagnacija v vseh panogah industrije, brezposelnost — vse to so glavni in primarni vzroki rastoče monarhistične nevarnosti, ki se pojavlja v Srednji Evropi.

Dogodki v Nemčiji, kjer hohencolernski agenti ubijajo enega izmed najodličnejših meščansko-republikanskih politikov, poslanca Erzbergerja, in kjer bavarska vlada, sestavljena iz monarhističnih elementov, pripravljajo državni udar, nadalje dogodki v belo-teroristični Madžarski, kjer se monarhist Friedrich postavlja na čelo Zapadne Ogrske in obnavlja Avstro-Madžarjo pod žezlom Habsburgovcev, in najnovejši pokret v Ukrajini, katero organizira princ Viljem — vsi ti dogodki so velik memento iskreni evropski demokraciji, ki naj bolj kot prej stoji na braniku politično-nacionalnih poveljnih tekovin.

Hohencolernskim in habsburgovskim monarhistom, tem augurjem strahovlade, absolutizma in najtemnejše reakcije se pridružuje tretji, za Evropo najnevarnejši brat, to so ruski caristi.

Tako piše clankar „Slobodne Tribune“. Kakor znano, je naša gostoljubna (?) vlada ponudila tisočerm in tisočerm Wranglovcem pomoč in zatočišče. Kako fatalna nam lahko postane ta „gostoljubnost“, je razvidno iz nadaljnjih izjavanj „Slobodne Tribune“, ki pravi:

„Med temi emigranti pa niso bili samo boljševiški agitatorji, v njihovih vrstah so se nahajali tudi hohencolerski ozir. habsburško-filni hujskači, katere so morale naše oblasti posaditi preko meje. Nimamo sicer točnih podatkov o propagandi ruskih monar-

histov v Jugoslaviji, gotovo pa je, da njih delovanje ne bo različneje od one ga v drugih državah. Njih cilj je ta, da v pravem momentu — ko se bo sodobna Rusija zrušila pod režimom boljševikov — navaljo z oboroženo silo in postavijo za absolutistično in militaristično diktaturo izmučen narod pred dovršena dejstva. Oni ne zahtevajo niti volitev, niti konstituante, s pomočjo bajonetov bi se prenilo do oblasti. Ruska monarhistična reakcija ni brezpomembna; restavracija carizma bi značila strašno reakcijo tudi v ruski zunanji politiki, ki se že danes očituje v neprestanih zvezah ruskih monarhistov z nemškimi in madžarskimi monarhisti. Sveta alijansa, katere cilj je vzpostavitev starih, srednje-evropskih prestolov, bi se znova vzbu dila k življenju. Da je to eminentna nesreča za današnje svobodne države v Srednji Evropi, o tem pač nihče ne more dvomiti. Restavracija Romanovcev pomeni za nas isto, kakor povrat Habsburžanov in Hohencolerncev, in radi tega ne moremo in ne smemo dovoliti, da se v okvirju naših granic razvija agitacija in najsi koristi tej ali oni omenjenih dinastij. Ruski carizem je večje zlo nego komunizem; v interesu bodočnosti in konsolidacije naše države je, da naša vlada z energično gesto ustavi propagando ruskih monarhistov, ki v tolikem številu preplavljajo našo državo“.

In v času, ko se razlega ta krik vpiljočega v puščavi, daje naša vlada ruskim dijakom-emigrantom državne podpore. (Kdo jamči, da med njimi ni oboževateljev carizma? op. ur.) V vojaško-tehnični stroki kar mrgoli samih Wranglovcev... Prišel bo čas, ko bo današnja vlada polagala za to širokogrudno „bratsko ljubezen“ natančne račune.

Zakaj Srbi, Hrvati in Slovenci niso zadovoljni?

V listu „L'Aktion Francaise“ od 15. t. m. je napisal g. Charles Morris članek, v katerem pravi med drugim sledeče: „Čehi, Srbi in Grki vladajo kakor pravi parveniji. Češko gospodarstvo v Slovaški in Ruteniji je neznošno; češka centralizacija, birokracija, železna disocijalna Slovaki, Ruteni in Madžari so v dualistični monarhiji uživali vsaj nekatere svobode. Danes pa se z njimi postopa kakor s premaganci. Albanci, Makedonci, Crnogorci in Hrvati (in Slovenci op. ur.) dvigajo iste obtožbe proti Beogradu; od Donave do Balkana povsod samo pritisk, torej izgled na bune in nemire...“ Belgrajska „Tribuna“ od 24. t. m. mu na gornje odgovarja: „Mi Srbi, namesto da bi se ponašali kot zmagovalci — in na to smo imeli pač brezdvomno pravico — smo se ponašali kot osvoboditelji. V tem leži naš početni pogrešek, toda to je pogrešek iskrene, bratske ljubezni in širokega zaupanja; to je pogrešek, ki je pote-

kel iz ženeroznosti, katera stoji s — čuvstvom in mišljenjem parvenija v največjem nasprotju. In ta pogrešek plačujemo mi Srbi danes zelo drago.

Turčinom in Arnavtom v Makedoniji, Hrvatom na Hrvatskem in Slovincem v Slovaški (!) danes ne zadostuje enakopravnost s svojimi srbskimi sodržavljani. Turki in Arnavti bi še danes ravnatako radi dušili Srbijance, kakor so jih v času turškega režima. Hrvati in Slovenci, kateri imajo v naši državi vse, česar si pod avstrijskim režimom niso smeli poželeli, želijo, da oni zagospodarijo Srbom in jim kot manjšina v državi vsilijo svoje nazore, da bi tako zavzeli preponderantni položaj v državi. Ta položaj, katerega Srbi ne zahtevajo niti za sebe, je takšen, da imajo eo ipso pravico, ga drugim pod nobenimi pogoji prepustiti.“

Prečitajte in premišlujte... *

Član vladne komisije o dogodkih v Sandžaku.

V anketni komisiji, ki je proučevala položaj v Sandžaku, je bil tudi muslimanski nar. poslanec dr. Hrasnica in po njegovem poročilu v „Pravdi“ št. 99 posnemamo sledeče:

Po balkanski vojni je vladala med pravoslavim in muslimanskim življenjem najlepša sloga, po preobratu so pa začeli neodgovorni elementi hujskati pravoslavne proti muslimanom, češ, da so oni krivi vsega nasilja za časa avstrijske okupacije. Započelo je strašno nasilje nad muslimanskim življenjem favorizirano več ali manj tudi od upravnih organov in v dobi tega krvavega nasilja je začelo tudi odmetništvo. Med banditi je tudi dosti pravoslavim in žrtve roparskih napadov niso samo pravoslavni, temveč tudi muslimani.

Za „red in mir“ je poslala vlada četo Koste Pečanev v te kraje in ravnó v tej četi so se našli največji nasilniki in razbojniki. O nasilju in strašnih zločinih teh „zaščitnikov“ bi se dale pisati debele knjige. Rop, umor, požig in posiljevanje žen in deklek je bilo na dnevnem redu v eni vasi za drugo.

V občini Ribarič, okraj Novi Pazar je bilo od preobrata sem pet pravoslavim in trideset muslimanskih žrtve, iz česar se vidi, da je srbska „osveta“ strašno delovala in da kačaki muslimanom nikakor niso prizanašali. Ker je iz te vasi šest odmetnikov doma, jo Kosta Pečanev celo obično strašno upostošil.

Med mnogimi drugimi je oropal tudi vas Starčeviče. Njegovi banditi

so v jutranjem svitu vdrli v hišo ter fratkomalo streljali po ljudeh, pobijali so vse, kar jim je prišlo pod roko, tudi žene in otroke. Iz vasi so odnesli veliko svoto denarja in odgnali večje število konj, v vasi je pa ostalo okrog 300 sirot.

Karakterističen je tudi slučaj, žandarmerijskega podnarednika Vidiča, ki je bil komandir (1) orož. postaje v Dugi Poljani pri Sjenici. Ta je nekega dne v juliju odgnal dugopoljskega občinskega predsednika in imama in drugo jutro so ljudje oba našli mrtva v bližini, žandarja Vidiča so pa še večkrat potem opazili, da jaha konja umorjenega predsednika. Ta žandar, ki ima še druge umore na vesti, je na jako enostaven način preganjal komite, novopazarskim agom je zagrozil, da jih ubije, če mu ne vlovijo Huseju Boškoviča, ki je bil tedaj vodja vseh odmetnikov.

Tega žandarja sedaj enostavno „nema“ in policijski pisar, ki vodi v Sjenici nekako „iztrago“ proti njemu, pravi, da ne ve, kje da je in ga tudi ne zasleduje.

Taki ljudje so skrbeli za red in mir in zato ni čuda, da se je vse povprek razpaslo največje divjaštvo.

Inspektor javne „varnosti“ Cerovič je dajal svojim pandurjem potuho v največji meri. Ugledni ljudje so pred anketno komisijo v Novem Pazaru enoglasno trdili, da se je večkrat takole izrazil: „Vi Turki ste 500 let carevali, zato pa sedaj mi vršimo osve-to, kakor znamo!“ Kakor „inspekcija“ tako podrejeni organi.

Pri vseh nasilstvih od strani Pečančevih dobrovoljcev, se je govorilo o oboroženem odporu prebivalstva, fakt pa je, da od Pečančeve čete ni niti enega ranjenca ali celo mrtveca. Iz tega se dobro vidi velika „verodostojnost“ teh motivacij.

Po teh poročilih je razvidno, da bedni narod ne more imeti vere v moč zakonov in v državno obrambo in je tudi ne bo imel, dokler se raznih zločincev v upravni službi z največjo strogoštvom ne kaznuje.

Politični pregled.

KRALJEVINA SHS.

Naši ministri so se posvetovali na svoji zadnji seji o nemirih ob albanski meji in so dovolili vojnemu ministru za ojačenje obmejne posadke poseben kredit. Kar se pa tiče madžarske drznosti, so naši ministri mnenja, da bodo počakali na korake entente, od katerih pričakujejo popolnega uspeha (kot vedno! Op. ur.). Ministrski svet je tudi mnenja, da treba napram Madžarom nastopiti samo splošno, nikakor pa ne v posameznih akcijah. Ministrski svet je še nadalje sklenil, da bodo začeli v Dalmaciji izmenjavati krone do zneska K 100.000 v razmerju 1:4, pri svotah nad 100.000 K pa v relaciji 1:6.

Na seji finančnega odseka je razlagal g. finančni minister Kumanudi, kako, koliko in kje je tiskal papirnati denar, in nakoval kovinski drobiž. Prihodnja se a finančnega odseka bo sklicana pismenim potom.

POLJSKA.

Novi ministrski predsednik Ponikowsky je plenarni seji zbornice v daljšem govoru orisal program sedanega kabineta. V vprašanju Gornje Slezije in Vilne stoji Poljska neomajno na stališču samoodločbe. O finančnem problemu se je ministrski predsednik izrazil zelo optimistično. Zbornici se v kratkem predloži zakonski načrt o pobujanju komunizma. Razmerje med Poljsko in Rusijo je takšno, da bo poslednja morala uvideti, da se ukloni določbam riške mirovne pogodbe.

Wladajo kakor znajo

Srbsko drž. posojilo? Pri nas se govori o posojilu države SHS, vlada pa ne more prikri svoje prave mentalitete in poroča v tujih listih samo o „srbskem državnem“ posojilu. Ali ne ve, da ji ta odkritost ne služi ravno v dobro, ali pa misli, da se pri nas take stvari ne vedo in ne čitajo. Po našem mnenju bi bila najboljša reklama za državno posojilo — odstop Pašič-Pribičevićeve vlade. Če čujemo srbske liste ter se dobro vglobimo v vsakovrstne vesti in v razna agitacijska sredstva moramo koncem vseh koncev priti celo do zaključka, da tudi od vlade lansirane vesti ne odgovarjajo in da se celo o „srbskem“ državnem posojilu ne more govoriti. Nekateri radikalni listi namreč pišejo, da mnogo srbskih radikalcev noče podpisovati sedaj posojila, češ, da je to nekakva zaupnica Pribičeviću vladi, ki pa zaupanja in poverjenja nikakor ne zasluži. Zalostno pa resnično, da vlada in strankarji ne pomislijo, koliko škoduje s takim postopanjem ugledu in prospehu naše države.

To je samo pri nas mogoče. „Neyen“ poroča iz Stare Kaniže, da so morali občinski uradniki podpisati celo mesečno plačo za državno posojilo. Mestni načelnik je izdal ferman, kdor ne podpiše, gre na cestol. Kolikor je nam znano, se tudi pri nas „vabi“ k podpisovanju v precej grozilnem tonu. Šolska vodstva n. pr. so dobila od politične oblasti odlok, da prijavijo vse učne moči, ki niso podpisale posojila in zakaj niso. Kaj bodo potem napravili s temi, ki ne podpišejo, ne vemo, upamo pa, da še nismo tako daleč kot v Stari Kaniži. Ferman, po katerem se tam postopa, je pravo izsiljevanje in sramota za policajdemokracijo, ki se takih sredstev poslužuje. — Sedaj manjka še samo to, da po zaključku podpisovanja reče Pašič-Pribičevićeva vladna kampanja: „Eto, kako radi nas imajo! Kako nam zaupajo! Z največjim veseljem so podpisali toliko in toliko našega posojila!“

Kje je korupcija?

Tvoje je moje, moje pa ni tvoje, pravi konzorcij „Omnium Serbe“ naši državi in sedaj so že tako daleč, da bo naša država poleg vsega drugega kar daje konzorciju na razpolago, še njegovo denarno globo obrestovala s 14 odstotki in tako si bodo akcionarji že s temi visokimi obrestmi napravili lepe denarje. Boljšega terena za izkoriščanje res niso mogli najti, kot je naša država. Zemljišča dobijo zastoj, polovično vožnjo po železnicah, prost uvoz in izvoz in če bi tudi v prvem času malo producirali in malo zaslužili, pridejo vendarle na svoj račun vsled visokih obrestí, katere bo plačevala naša država. Ker so francoski kapitalisti tako dobro zadeli, tudi drugi nočejo zaostati in sedaj se govori, da se tudi Hugo Stinnes ponuja in to ne brez uspeha in upanja na dober izid. Pri „Omnium Serbe“ bodo največ profita nagrabili radikalni, Pašičeva družina in demokrati so zelo razburjeni, ker odletijo pri tem prazni. Pri klubovih sejah je bilo radi te zadeve že dosti burnih razgovorov, konec vsega je pa vendarle ta, da če zasluži eden, naj zasluži še drugi. Pri „Omnium Serbe“ so radikalni, demokrati si bodo pa morali kaj drugega izbrati in mogoče je, da okupirajo Hugo Stinnesa. Radikalni listi že poročajo, da se je ta dobro sprijaznil z Demetroviči in da je pripravljeno, oz. že podkupljeno glasilo, ki bo pisalo v prilogi njegovega projekta. To je začetek, konec bo pa pri kakšni ministrski seji, kjer bodo demokrati enostavno rekli radikalom: „Ce gulite vi državo, jo hočemo tudi mi, vsi, ali pa nobeden“. Radikalni bodo s tem zadovoljni in — hajdi, teraj! — državal narod je molzna krava, naj se izkoristi, kakor kdo zna in more. To se v porodičarski politiki dosledno izvaja. Sedaj se sicer še precej govori, da je Stinnes „švaba“, pri „Omnium Serbe“ pa „mili zavezniki“, pa vse to je samo umetno napravljeni trušč tako imenovanih „neodvisnih“ listov, ki hočejo umetno prikriti dejstvo, da gre našim politikom samo za profit brez ozira na izvor. Profit, profit, vse eno od kod,

ali s pomočjo Francozov, Svabov, ali pa — Judežiskarijotov!

Sodobna „metoda“. Belgrajska „Samouprava“ piše, da je policajminister Pribičević kazensko prenestil učitelja Budimirja Svabiča iz Ovljšta, ker je bil izrazit komunista. Njegovo prenestitev pa so takoj razveljavili, ko je podal izjavo, da pristopi k demokratski stranki. . . V Mariboru je ob priliki volitev v konstituanto glasovalo dokaj volilcev za komunistično stranko. Palitrim mariborskim demokratom priporočamo, da jih po receptu g. Pribičevića poizkusijo pridobiti za svojo izgubljeno stvar. Gospod Voglar, udeleži se!

Uboga naša mladina! Afera Pesek je dokazala pred sodiščem, kakim vzgojiteljem je izročena npravna vzgoja naše mladine. Kake moralne kvalifikacije morajo biti mladinski vzgojitelji ptujskega okraja, si pač lahko mislimo, ker nadzoruje ljudskošolske pedagoge tega okraja g. Pavel Flerer, znan po izdaji „Avstrijske slave“ pod Avstrijo, v Jugoslaviji pa se je proslavil z zbiranjem homoseksualnega gradiva. Fleretov podložnik šolnik g. Lovrec je tak resnicoljub, da mu je ptujsko sodišče odreklo prisego in ga globilo na petdnevni zapor, ker se je bavil z razpečevanjem nemoralnih, a nedokazanih govorov o Pesku. Učitelj Klenovšek je poleg interesov za homoseksualnost še v preiskavi radi hudodelstva tatvine. Moralno kvalifikacijo nadz. Flereta in učiteljev: Klemenčiča, Segule, Lovreca in Klenovseka pozna sedaj ne samo odrasla javnost, ampak tudi šolska mladina, kateri je tudi znano, s kako lepimi reči se in so se pečali njihovi šolski vzgojitelji in njih nadzorniki. Ako višji šolski svet v Ljubljani ne bo razpodil Flereta in njegovih kompanjonov v Peskovi ateri, bodo segli starši ptujskega okraja po samopomoči, ki je povsod na mestu tudi v slučaju, da izkida moralnično skvarjeni gnoj pedagogov naše mladine.

Samostojna „poštenost“?

Samostojni demagogi na delu. — Samostojna dvojica Mrmolja in Kirbiš sta si izbrala sedaj kot svojo politično domeno sejmišča osobito v okolič Maribora, kjer nastopata ob priliki živinskih sejmov (kamor spadata) kot govornika. Živini, prodajalcem in kupcem lažeta, da so samostojni pripeljali Italijana na slovenska sejmišča, kmetje naj prodajajo le Lahom, a ne našim mesarjem. To demagogijo pa uganjata samostojna zapeljivca v dogovoru z mesarji, katerim govorita po končanem sejmju. Tako je n. pr. na zadnjem živinskem sejmju v Mariboru Mrmolja najprej priporočal Italijane kot kupce v sporazumu z mariborskimi mesarji, ki bodo stopili v Mariboru v štrajk z izgovorom, češ, saj ne dobimo živine, ker pokupijo vse Italijani. Po štrajku bodo pa zvišali tako cene mesa, da si bodo privoščili meso lahko samo še milijonarji, a noben uradnik. Kruha ne bo, sočivja ne, povrh pa tudi radi draginje ne bo srednji človek niti vohal mesa — ta usoda nas čaka vsled demagogije samostojnih slepariev. Da Mrmolja in mešetar Kirbiš ne uganjata ravnokar omenjenih spletk zastoj, je umevno, ker prejemata nagrado od Italijanov in mesarjev.

Carine prosti izvoz živine — minister Pucelj — samostojna laž. Zadnji „Kmet. list“ piše: „Na seji zakonodajnega odbora pa so nastopili proti znižanju carine (glede živine) vsi trije klerikalci in da se ni z vso vneto zavzel za sklep ministrskega sveta tov. Pucelj, bi ta velekoristen sklep, ki je za kmeta življenske važnosti, propadel. Tovariš Pucelj za prost izvoz živine — klerikalci proti.“ Ravnokar citirane besede so čisto navadna slabostojna laž. Za 1. avgusta t. l. se je poslanec dr. Hohnjec v imenu vseh naših poslancev v očigled letošnji suši obrnil v interpelacijah na finančnega in poljedelskega ministra in zahteval neomejen carine prost izvoz vseh vrst živin, v živem in zaklanem stanju. Na zahtevo Jugoslov. kluba se sicer ni dovolil carine prost izvoz, a pač se je pa znižala carina. Samostojni Pucelj se ni nikdar potegoval za carine prosto izvažanje, pač pa tudi

za znižanje carine. Jasna kot beli dan je samostojna laž, da bi bila naša stranka na eni strani se potegovala za carine prosti izvoz, v zakonodajnem odboru pa nastopila proti. Samostojni s svojim ministrom vred ne ločijo več: kaj je za in kaj je proti — ker so že tako vajeni laži, da imajo laž za istino.

Iz Prekmurja.

Kdo je demonstriral v Prekmurju za Madžarsko? Iz Prekmurja nam poročajo: Udeleženci protijugoslovanskih demonstracij so bili sami pristaši Serugove stranke, ki se je po zavzetju Prekmurja od naše strani ujediniła z demokratsko in začela izdajati „Prekmurski Glasnik“ v JDS duhu. Demonstracij za Madžare so zmožni v Prekmurju edino le ljudje madžaroni — sedaj demokracije in naračniki „Prekmurskega Glasnika.“ Ravnokar omenjeno notico naj si zapiše v svoj album „Tabor.“

Policajdemokracija in prekmurski dogodki. Titulardemokratski listič iz Jurčičeve ulice je v noticah in uvodnihih predbeževal našim prekmurskim duhovščini krivdov na protidržavnih demonstracijah v Prekmurju. S „Taborom“ in gospodo okoli njega se radi omenjenih insinujacij ne bomo spuščali v polemike. Ker pa bi naša javnost vendarle mislila, da so se pristaši naše stranke v Prekmurju aktivno in pasivno udeleževati madžaronskih demonstracij, smo prisiljeni, pribiti dejstvo, ki osvetluje vso navidezno „rodoljubnost“ prekmurske policajdemokracije. Med demonstranti se je nahajal tudi dr. Czirak, zagrižen madžaron, kateri ni bil naš državljani in so ga naše oblasti svojčas posadile proti njegovi volji v Horthyjev paradiz. A ker so pa demokrati vedeli, da ima dr. Czirak med prekmurskimi madžaroni precejšen ugled, so ga spustili brez potnega dokumenta zopet nazaj, samo da bi madžarone spravljali v tabor policajdemokratske stranke. Ta madžaron je onstran meje denunciral madžarskim oblastem mirne Slovence. Prekmurske oblasti (ki so sedaj v rokah liberalcev, op. ur.) so zagrešile veliko nedopustnost, ker se je Cziraku dovolil prehod meje brez potnih listin. In tako smo doživeli sramoto, da je policajdemokratski protežiranec stopal v skupini nahujskanih čitateljev „Prekmurskega Glasnika“ (liberalno glasilo) in klical z drugimi vred: „Elien Magyarorszag! Gospodje okrog „Tabora“: Erklärät mir, Graf . . .“

Državotvorec krog mariborskega „Tabora“ se radi zaganjajo v velikodolenskega župnika J. Klekla, ki je toliko pretrpel za Jugoslavijo po madžarskih ječah, očitajoč mu madžarostvo. Ob priliki madžaronskih demonstracij v Prekmurju so protestanti iz fare Hodoš in občine Salovci napadli župnišče v Veliki Dolenci, ni ga bilo tudi razdžali in župnika Klekla ubili, da ni otelo župnišča in župnika naše orožništvo, ki je še prihitelo prav tako na pomoč. Ako bi bil župnik čez Klekl madžaron, ga gotovo ne bi bili napadli protestantovski madžaroni ob priliki demonstracij za Madžarsko.

Direktor agrarne reforme v M. Soboti samostojne Gregorovič skrbi za preskrbo z drvami ne za Prekmurce, ampak za prijatelje onstran Mure. Prekmurske sirote, ki bodo po samostojni zaslugi g. Gregoroviča zmrzovale pozimi, se drznoje vprašati agrarnega direktorja: 1. Koliko borov je dobil iz Prekmurja na ukaz gospoda direktorja demokrat Joško Rajh iz Moto? 2. Q. direktorju bo znano, kam je romal rezan les mimo postaje v Doljni Lendavi? 3. Komu je bil poudarjen les, katerega so vozili iz Kobilja v Radgono?

Agrarna reforma je v Prekmurju izključna domena samostojnih in se je lotila razdelitve veleposesti grofa Szaparija, od katerega je prodala 1000 oralov. Pa nikar ne mislite da so to posesti kupili zemlje potrebni ljudje, ampak neka, bogzna koliko milijonsko petična banka, ki bo teh 1000 oralov razparcelirala in razprodala med narod, seve z dobičkom, to se razume. V naši kraljevini se mora izvršiti pač vsaka kupčija preko bank. Agrarna reforma v Prekmurju je lep dokaz, ka ki prijatelji tlačnega malega kmeta se samostojni žepni pravdarji.

Na samostojni evangelij prisega v Prekmurju poleg uradnikov agrarne reforme, verižnikov, prekupčevalcev živine tudi doktor za zdravje vse živine g. Sok, ki razbobna po Prekmurju vsak samostojni shod. Ljudje, ki poznajo g. Soka iz prejšnjih let in vidijo Sokovo pehanje za samostojno politiko, se vprašujejo: Ali je to tisti lečnik domačih in divjih živali, ki je svojčas prisegal v Slov. Bistrici, da se ne bo ukvarjal s politikom?

Nakup goveje živine je v Prekmurju monopoliziran in izključna last madžarona Benka. So hoteli po Prekmurju kupovati in pošteno plačevati živino italijanski kupci, a g. Benko ima pri ljubljanski vladi svojo prijateljce, ki so prepovedali Italijanom nakup živine. Madžaron Benko je dosegel, da sedaj on edini kupuje od prekmurskih kmetov živino in jo potem za masten profit prodaje na debelo Italijanom. V Prekmurju skrbijo višje oblasti, da vtaknejo v žep nedovoljen profit prekupci-milijonarji, a kmeta se odvira in se ga na ta način vzgaja za ljubezen do naše lepe domovine.

Invalidsko vprašanje že davno rešujejo, če ga tudi še niso rešili, po vseh delih naše države, samo v Prekmurju ne. Po Prekmurju životari nad 500 80% nih invalidov, ki niso prejeli doslej po razpadu avstro-ogrške monarhije niti lica državne podpore. G. minister socialne politike, ki je tako neizrečno pravice, že ne zaupa prav niti enorokim ter enonogim prekmurskim invalidom. Cisto pri runda-mentu in menda nalašč doslej prezirano invalidsko vprašanje v Prekmurju je obsežen kapitel za državotvorno vzgojo v vojni osirotelih Prekmurcev.

Domače vesti.

Socijalni demokrat — ljubljanski župan. Sredo, dne 28. t. m., se je vršila ob 17. uri volitev ljubljanskega župana. Sejo občinskega sveta je vodil najstarejši občinski svetnik gosp. Jeglič (SLS). Pri prvi volitvi je dobil kandidat Narodno-socialistične stranke dr. Tone Jamar 22, dr. Karl Triller (JDS) 18 glasov, 2 glasovnici pa sta bili prazni. Ker so demokrati ministri na pritisk slovenskih liberalcev sklenili, da narodnega socialista pod nobenim pogojem ne potrdijo za župana, in pa iz protesta proti drugim ogabnim nakanam mladoliberalne klike, je dr. Jamar izvolitev odklonil. Nato je predsednik Jeglič odredil novo volitev. Pri tej je dobil socijalni demokrat dr. Ljudevit Perič 23, dr. K. Triller pa 19 glasov. S tem je bil dr. Perič z absolutno večino vseh glasov izvoljen za ljubljanskega župana. Za podžupana je bil izvoljen narodni socialista učitelj Josip Ambrožič, ki je volitev istotako sprejel. Veseli nas, da je mladoliberalna klika okoli „Jutra“ tako sramotno pogorela in da je z izvolitvijo novega župana obsojena nesramna gonja, s katero so hoteli uničiti Peska. Ljubljana je pokazala, da ne trpi policajdemokratske korupcije, in to svojo odločno voljo je pokazala s tem, da je porinila JDS v brezposelno opozicijo.

„Tako ne pojde!“ Pod gornjim zaglavjem se „Slov. Narod“ pritožuje nad „klerikalno—socialistično—narodno socialistično alijanso, ki je relativno najmočnejšo stranko s pestjo udarila v obraz“. Iz žalospevov v „Jutru“ in „Narodu“ je razvidno, da demokratom njihova polomija v ljubljanskem občinskem svetu vendarle dela skrbi. V Ljubljani so z gotovostjo računali na nediscipliniranost petih socialdemokratov, pa so se varali . . . Z izvolitvijo dr. Ljudevita Periča je obledela Hribarjeva in Tavčarjeva tradicija slovenskega liberalizma, ki je smatral ljubljanske občine kot izključno in nedotakljivo posest. Stranke s socialnimi programi pa se niso zmenile za to „špisarsko“ tradicijo in zato se je moralo zgoditi, da je velika večina ljubljanskega prebivalstva prevzela upravo naše bele Ljubljane. Demokrati naj nikar ne žalujejo, kajti takih in še hujših polomij jim slovensko ljudstvo pripravlja na vseh koncih in krajih.

Zepet pred plankami „svobodne“ štampe. G. policajminister Pribičević je poslal kmalu po sprejetju ustava

vsem merodajnim cenzorjem v naši kraljevini poseben ferman, ki tomači člen 13 in 138 ustave o svobodi tiska. G. minister pravi, da ima o cenzurne oblasti: policija in državno pravništvo — pravico, zabraniti širjenje lista, ki bi bil pisan proti članom 13 ter 138. V Pribičevićevem navodlu sicer ne stoji nikjer, da bi na pošti aretirani list ne smel iziti v drugi izdaji. G. kraljevi namestnik Hribar si kot le trgovsko naobražen gospod tolmači ustavne člene o svobodi tiska in Pribičevićovo tiralico za tema členoma čisto napačno, ker izdaje cenzorjem navodila, da od pristojne oblasti na pošti ugrabljen list ne sme iziti v drugi izdaji. G. 70. jubilar je pri telefoničnem navodilu o prepovedi druge izdaje zabranjenega lista že bil menda preveč zapleten v lovski pogon beljskih jelenov, merjascev in čapelj in je kot neurist preko ustave in g. vladike policajev Pribičevića zagrešil veliko — zmoto s prepovedjo druge izdaje. Upamo, da bo g. namestnik po vrnitvi iz lova in Kristanove družbe krenil na pravo pot glede tolmačenja svobodne štampe in Pribičevićevega fermana. V celotni zadevi mora priti jasnost in smo policijskemu svetniku dr. Senekoviču hvaležni, da nam je ponudil ključ do skrivnostno neuridičnih vrat Hribarjeve razlage o žurnalistični svobodi in zagonetno zabranjeni drugi izdaji.

Vila ministra dr. Kukovca v nevarnosti. Ze svojčas smo poročali javnosti, da poseda naš, za vse sloje socialno-pravični minister dr. Kukovec v beljskem mestu za svojo soprogo in enega otroka ministrsko stanovanje enega nadstropja. Razven tega stanovanja pa še skrbno zaklepa pred stanovanja potrebni strankami eno celo vilo nad Grenadirjami, ki je vedno prazna in je v njej shranjena menda sama mila socialno-pravičnost g. ministra, ki pa je v sredini volja kot — strah, okrog in okrog pa je nič ni. Sedaj je pa dobilo Celje nov stanovanjski urad, ki si je stavil nalogo, da odpre dr. Kukovec veliki tabernakel strankam, ki nimajo stanovanja. Radovedni smo, komu neki se bo pritožil g. minister radi zasega svoje prazne vile. Najbrž bo odločeval o usodi prazne ministrske vile sam Nikola Pašič.

Kanaan se nam obeta. Letos nas je oplazila šiba božja slabe letine za človeka in domačo žival. Marsikdo se v strahu povprašuje: Kaj in kako bo po zimi s kruhom za odrasle in mlekom za otroke, ker krave ne bodo imele dovolj krme in tudi ne bodo dojile. Vočigled ravnokar omenjenemu zimskemu strahu pa lahko vzdihnemo pri spominu na našega socialnega poverjenika Ribnikarja: Hvala Bogu ta mož nam odpre za zimo kanaanske mlečne zaloge, ako mu uspe njegova teorija, da povzročajo bakteriji mlečnosti. G. poverjenik Ribnikar se je že pod rajno Avstrijo pehal za doktoratom v nadi, da omleči neoplodeno zajčje z vbrizgavanjem mleka. Ribnikarjevi poizkusi o preostroju nebrehjih zajk v dobre mlečnice so uspeli, samo vse zajčke, katerim je vbrizgaval dok-

torand Ribnikar mleko, so poginile! Pod staro Avstrijo je bila Ribnikarjeva teorija neoplodene mlečnosti v prvem razvoju zajčje smrti, danes pri poverjeniškem dostojanstvu g. Dolfeta je uspela baje že tako daleč, da se nam obeta ravno za letošnjo zimo — mlečni Kanaan po zaslugi živinozdravnika in zajčje smrti g. Ribnikarja.

Duh. vesti in spremembe. Za kaplana v Ruše je nastavljen novomašnik Janez Breznik. G. Geramb, ki je dovršil svoje bogoslovne študije v Rimu, je sprejet v našo škofijo in nastavljen za kaplana v Hoče, odkoder odide g. Kljun kot kaplan na Rečico. Dosedanji rečički kaplan Franjo Jazbinšek odide v Rajhenburg.

Sestanek gg. duhovnikov tretjerebrenikov v Mariboru, dne 28. septembra 1921 je bil jako zanimiv in poučljiv. Prihodnji sestanek bo 18. januarja 1922. Namen je dvojen: prospeh III. reda in prenovljenje duha duhovnikov samih. Zato bo ob sklepu vselej kratka meditacija. Važni sklepi se bodo objavili v „Cvetju“. Zastopane so bile dekanije: Vuzenica, Marenberg, Maribor, des. in lev. dr. br., Jarenina. Sv. Lenart v Slov. gor., Dravsko polje, Slov. Bistrica in Konjice. Pričujoč je bil tudi g. Klekl iz Prekmurja. Zeli se, da bi prihodnjič bile zastopane vse dekanije lavantinske škofije. Ker je voznja draga, naj se z udeležbo sestanka združijo še druga opravila. — Zborovanje je vodil p. S. Zobec, urednik „Cvetja“.

Občinske volitve v Zagrebu. Dne 24. t. m. so v Zagrebu pričeli s predlaganjem kandidatnih list za nove občinske volitve.

Težka žel. nesreča na progi Sarajevo—Mostar. V noči od 27. na 28. t. m. se je zgodila na progi Sarajevo—Mostar med postajama Drežnica in Raškagora težka železniška nesreča. Z brega se je odlomila velika stena, ter padla na tračnice. Lokomotiva vlačka, ki prihaja ob 5. uri popoldne iz Sarajeva, je naletela na kamenje ter se prekučnila s peterimi vagoni vred. Strojevodja Gruber je težko ranjen. O drugih žrtvah ni ničesar znano. Proga je pokvarjena v dolžini 30 m.

Velik požar v Karlovcu. V Karlovcu je izbruhnil 21. t. m. velik požar, ki je uničil velike zaloge lesa v nekem sodarskem obratu. Škoda znaša 100.000 K. Ogenj so s težavo lokalizirali.

Naše čitatelje opozarjamo na inserat „Automobilne prometne d. d.“ v Ljubljani glede subskripcije delnic, ki ga prinašamo v današnji številki. — „Automobilna prometna d. d.“ ima že odprtih nekaj prog v Sloveniji in Prekmurju, nekatere pa odpre še tekom letošnje jeseni in to zlasti: Ljubljana—Celje; Dolina Lendava—Murska Sobota—Petanci—Radenci—Radgona—Maribor; Škofja Loka—Železniki; Novo Mesto—Brezice; Brezice—Bizelsko—Podplat. Ker je to podjetje za vse naše narodno gospodarstvo eminentne važnosti, in to zlasti v krajih, kjer primanjkuje železniških zvez, je pričakovati, da bodo zlasti naši trgovski in industrijski krogi pridno segali po

teh delnicah in tako omogočili družbi, da svoj začrtani delokrog še mnogo izdatneje razširi.

Vrednost denarja. Ameriški dolar stane 216—220 naših kron. Za 100 avstrijskih kron je plačti 10%, za 100 čehoslovaških kron 225, za 100 nemških mark 185, za 100 laških lir 905—920 jugoslovanskih kron.

Iz Maribora.

G. dr. Franjo Lipold — v javnost s svojim govorom, s katerim se pravi moralno umazano perilo g. nadzornika Flereta in učiteljev: Segule, Loreca in Klenovška. Peskov zagovornik dr. Kreč je obelodanil v „Jugoslaviji“ svoj govor, katerega je govoril ob priliki obravnave Peskove atere — pred ptujskim sodiščem. Dr. Krečev govor je po vsebini res vreden, da si ga je prečitala vsa slovenska javnost, ki ni moralno na tako nizki stopinji, kot so mladoliberalci. Ker smo čitali z zadovoljem in pohvalo govor g. dr. Kreča, smo radovedni, kako advokatsko slamo je rezal v Ptuju naš duševno zmerni g. dr. Franjo, ki velja med mariborskimi, malo kedaj treznimi demokrati kot govorniška korijaka. Da bo občudovala vsaj mariborska javnost JDS Demostena dr. Lipolda, v „Tabor“ z govorom!

Nekateri mariborski mesarji so tako vneti pobijalci mesne draginje, da jih je nagradil za njih delovanje občinski sud na magistratu pod predsedstvom dr. Vidoviča s sledečimi nagradami: Predsednik mariborske mesarske zadruge g. Franjo Hohnjec je prejel nagrado enomesečnega zapora in 100.000 K globe, mesar Hmeljak se bo šetal po zaporu kar cele 3 mesece, in odštel državni blagajni 40.000 kron, mesar Lederhaas pa bo počival od svoje dobičkanosne obrti med štirimi stenami 1 mesec in bo med tem časom lahko premišljeval, kako bo plačal še 100.000 K globe. Te ravnokar omenjene mesarske cyetke so bile odlikovane pri prvem zasedanju magistratnega sodišča, drugič pridejo na vrsto še drugi.

50 letnico tiskarstva obhaja dne 1. oktobra Janez Haupt, črkostavec v katoliški tiskarni „Pustet“ v Ravensburgu na Bavarskem. Vstopil je leta 1871 kot vajenec v tiskarno Fr. Skaza & Komp., ali današnje tiskarno sv. Cirila v Mariboru.

Kurz za pecivo in kuharski tečaj. V dekliškem zavodu „Vesna“ v Mariboru se odpre kurz za fino pecivo, ki traja 16—24 ur. Obiskovalke kurza bodo imele priliko se naučiti različne vrste malega peciva, reznine, krapke, kuhne, kruhe, šarklje, zvitke, torte, lade, strnjene kreme in sladolede. — Vpisovanje je jutri v soboto, dne 1. oktobra, od 10. do 12. ure v pisarni tega zavoda. — Po Božiču se odpre trimesečni večerni kuharski tečaj.

Orlovski vestnik.

Orlovska organizacija po Sloveniji napreduje od dne do dne. Njeni

uspehi so posledica lastnega dela in produkt lastne moči. Ne živi od države in njene denarne in vojaške podpore. Samorastlo je njeno življenje in sile, s katerimi razpolaga, ji pritekajo iz vrst našega kmetijskega in delavskega ljudstva. V tem pa je njena moč in njen ponos. V tem pa je tudi zjamčena njena bodočnost in njena pot v višino. O tem je dala glasno svedočbo Orlovska prireditelj v Cadramu v nedeljo, 25. septembra. Tamošnja Orlovska organizacija, stara komaj leto dni, si je zgradila prav lep in obširen društveni dom, ki je bil preteklo nedeljo slovesno blagoslovljen in odtvorjen za svoj namen. Bila je to svečanost prve vrste za celo čadram. Zupnijo in zlasti za njeno vrlo mladino. Na predvečer je bila slovesna bakljada, katera je v znak hvaležnosti obiskala glavne dobrotnike novega društvenega doma. Pri tej priliki je možki pevski zbor iz Konjic izborno zapel nekaj slovenskih in hrvatskih pesmi. V nedeljo je prihitelo v Cadram veliko mladine iz sosednih in tudi bolj oddaljenih župnij. V obilnem številu je bila zastopana Orlovska organizacija iz Teharij in Konjic. Ob slavoloku v Oplotnici je bil sprejem Orlov in drugih gostov. V imenu orlovske organizacije je govoril pozdravne besede g. kaplan Rančigaj, ki je duša čadramske organizacije, v imenu župnije pa g. župnik Hohnjec. Zlasti je bil prisrčno pozdravljen preč. g. konjiški arhidijakon Hrastelj, očetovski prijatelj in podpornik katoliške mladinske organizacije. Spreved, ki se je ob najlepšem vremenu pomikal proti veliki čadramske cerkvi je vzbudil najboljši vtis, kateremu se tudi niso mogli ubraniti maloštevilni prijatelji liberalnega sokolstva. Poleg v največjem redu nastopajočih Orlov in Orlic in naraščaja je vzbudil pozornost osmeropreženi voz, ki je pripeljal vrlo mladino iz Prihove. V veliki čadramski cerkvi, ki je ta dan bila polna, kar se dogaja tu redkokrat, je imel govor poslanec dr. Hohnjec, ki je nato tudi opravil daritev sv. maše. Slovesno blagoslovitev društvenega doma je izvršil preč. g. konjiški arhidijakon. Po izvršeni cerkveni blagoslovitvi je bilo zunaj doma pravo ljudsko zborovanje, na katerem so govorili preč. g. arhidijakon Hrastelj, predsednik OZ Pirc in poslanec dr. Hohnjec. Popoldne je bila na dvorišču gostilne gospe Kunet, ki je velika prijateljica in podpornica krščanske mladine in njenega društvenega doma, javna telovadba. V prav obilnem številu zbrani gledalci so občudovali izvrstno telovadbo vzorne vrste, pa tudi proste vaje in vse ostale točke dnevnega reda so se izvršile v splošno zadovoljnost. Čadramska mladinska organizacija more ta dan zabeležiti kot dan prvovrstnega uspeha.

Savinjsko orlovsko okrožje priredi v nedeljo, dne 2. oktobra t. l. na Polzeli v prostorih g. Cizej „akademijo“ ob priliki ustanovitve odseka Polzela. Prijatelji mladine, pridite!

Slovenci, širite naše liste!

Gladiatorji.

Prva knjiga. — Eros.

(23. nadaljevanje.)

„Niso ga smeli križati“, je odgovoril Kalha, „kor je bil plemenitega rodu in rojen rimski državljani, toda vzeli so nam ga iz naše sredine ter djali v ječo, dokler ga končno niso obsodili, da bo obglavljen. Ah, strašno je izgledal Rim tiste dni! Mesto požgano in hiše razdijane, mrtva, ožgana trupla so ležala naokrog, osirotelci otroci so blodili po kadečih se razvalinah in iskali svojih starišev, ali pa, kar je še huje zabolelo v srču, se nedolžno igrali, nezavedajoč se svoje nesreče. — Neronovi privrženci so dolžili kristjane, da so zažgali mesto, in marsikatera nedolžna žrtev je morala trpeti zaradi tega zlobnega in brozvestnega obrekovanja. Kristjani, ah, ti ubogi, preganjani, zaničevani ljudje, ki si niso druga želeli, kot živeti v miru in bratstvu z vsemi, ki je njihova vera mir in dobra volja na zemlji, pa bi ti naj bili zažgali Rim? — Tisto jutro, ko smo spremljali Pavla ven na morišče, na Flamininško cesto, sem jih našel, 20 sem jih na-

šel, moških, ženskih, otrok, mojih dobrih sosedov, ki sem v prijateljstvu živel z njimi in lomil z njimi kruh — mrtvi in tihi so ležali ob potu, pa mir je bil zapisan na njihovih bledeh obrazih in njihove trde, mrzle roke so bile sklenjene v molitvi in četudi so njihova polomljena, izmučena telesa le žala v prahu, njihove duše so bile pri Bogu, ki jih je ustvaril, v večnosti, na onem svetu, ki ga ti še ne poznaš, kamor boš pa tudi ti prišel in ostal tam vekomaj — me razumeš! — ne za leto in ne za stoletja, ampak vekomaj, brez konca!“

„In kje je tisti svet?“ je vprašal Eska. Ideja duše in posmrtnega življenja, prirojena vsakemu razumnemu bitju, tudi njemu ni bila popolnoma tuja. „Ali je pod nami, ali je nad nami? Na zvezdah? Svet, ki v njem živim, tega poznam, vidim ga, slišim ga in čutim ga. Toda kje je „oni svet“?“

„Kje —? Kje so najiskrenejše želje tvojega srca, najplemenitejše misli tvojega duha, kje je tvoja ljubezen in tvoj up, tvoje hrepenenje, kje so tvoji sladki spomini? Kje je ves boljši del tvoje narave, žalost nad grehom, plačilo za čednost, kje so vse tvoje misli o bodočnosti, tvoje misli na pretek-

lost? — Tam, kjer je vse to, kamor hitijo in stremijo in hrepenijo vse moči in zmognosti tvoje duše in tvojega srca — tam je „oni svet.“ — Ne vidiš ga, ne slišiš ga, toda ti veš, da mora biti. Ali je kedaj naša sreča popolna? Ali je res nesreča, kadar nas zadene, tako strašna, kot je videti od daleč? In zakaj ne? Ker nam nekaj pravi na dnu naše duše, da nas čaka boljše življenje, neskaljena sreča, da je naše bivanje na zemlji le neznašen odlomek v krogu našega življenja. In krog je — saj si se tega že gotovo naučil tukaj v Rimu — je znamenje brezkončnosti!“

Eska je molčal in premišljeval.

V človeški duši živijo ideje, biva jo prepričanja, ki jih človek nevede nosi seboj, ki se jih šele zave, kadar ga kdo nanje opozori, prav kakor živi človek obdan od zraka, pa se šele tega takrat zave, ko mu ga začne primanjkovati, in kakor nosi kožo na telesu in komaj misli nanjo, dokler ne dobi vanjo rane.

Tudi Eski se je vzbudila misel na večnost ki prikrita tli v vsaki duši. Obraz se mu je razjasnil in vzkliknil je:

„V tistem svetu bodo pač vsi ljudje svobodni!“

„Vsi ljudje bodo tam enaki“, je odgovoril Kalha, „Svoboden v tvojem zmislu pa ni in ne more biti nihče! Misli si človeka, prostega vsake nujnosti, vsake odgovornosti do bližnjega in do samega sebe — pa bodeš imel bitje, čigar čustva bi bila zanj neznošno breme, njegove želje neznošna muka! Človek je ustvarjen, da nosi jarem, toda Gospod, ki mu jaz služim, me je učil, da je Njegov jarem lahek in sladko njegovo breme. Kako lahek se meni zdi vsak trenutek mojega življenja!“

„In vendar si ravnokar pripovedoval, da je smrt in ponižanje delež tistih, ki nosijo orožje v naših vrstah!“ je pripomnil Britanec in pozorno gledal starca.

Zarek zmagovalnega poguma in veselja se je zasvetil na licu starega moža. Za trenutek je gledal Eska to razodetje držnega, pogumnega in neustrašenega starčevega značaja, pa že je sijaj izginil in se umaknil mehki, krotki ponižnosti.

[Dalje.]

ZADRUŽNA BANKA

podružnica MARIBOR

Gosposka ul. 20, Telef. 127

Centrala SPLIT.

PODRUŽNICE: Maribor, Zagreb, Novi Sad.

AFILIJACIJE: Zadruga šteditelja Trst, Zadruga banka Rijeka,

obrestuje hranilne vloge na knjižice po

4¹/₂% letno
4% letno

Vloge na ziro-račun po

Medić, Rakovec & Zankl

d. z o. z. Ljubljana.

Tovarna kemičnih in rudninskih barv ter lakov.

Centrala; Ljubljana. Brzjavni: Meraki, Ljubljana. Skladišče: Novi Sad. Telefon 64.

Gosposka ul. **PODRUŽNICA MARIBOR.** Solska ulica.

Emajlni laki. Pravi firnež. Barve za pode.

Priznana najboljša in zanesljiva kakovost: barve za obleke, vse vrste barv, suhe in oljate, mavec (gips), mastec (Federweiss), strojno olje, karbolinej, steklarski in mizararski klij, pleskarski, slikarski in mizararski čopiči, kakor tudi drugi v to stroko spadajoči predmeti.

„**MERAKL**“ Lak za pode. Emajlni lak. Linoleum lak za pode. Bronuline.

3-509†

Ceniki se začasno ne razpošiljajo.

Automobilna prometna d. d. v Ljubljani.

Poziv k subskripciji delnic.

Ministrstvo trgovine in industrije dovolilo je podpisanim bančnim zavodom z odlokom z dne 30. decembra 1920 št. 10.148/20 ustanovitev delniške družbe pod imenom »Automobilna prometna d. d.« s sedežem v Ljubljani, ki ima predvsem namen vzdrževati avtomobilni promet križem Slovenije.

Družba je ustanovljena z osnovno delniško glavnico 2.000.000 K, ki se sme s sklepom občnega zbora zvišati na 10.000.000 K. Pri tem je stavilo omejeno ministrstvo pogoj, da je z ozirom na občno koristnost podjetja dati delniško glavnico v javno subskripcijo.

V smislu tega odloka dajemo v javno subskripcijo

do 25.000 delnic po K 400 nominale.

Nominalni znesek se mora takoj pri subskripciji v gotovini popolnoma plačati. Vrhutega je plačati za stroške — zlasti za izdajo delnic — po 40 K za vsako delnico.

Subskripcija se vrši od 1. do 15. oktobra 1921.

Prijave sprejemajo: Jadranska banka, Ljubljanska kreditna banka, Slovenska eskomptna banka in vse njihove podružnice ter Kreditni zavod za trgovino in industrijo v Ljubljani.

Delnice bodo deležne čistega dobička od 1. januarja 1922 dalje ter so opremljene s kuponi za leto 1922.

Vsakemu subskribentu bodo izdajali zavodi potrdila o subskribiranih delnic in o celokupno vplačanem znesku.

O dodelitvi delnic se bo subskribentom poročalo. Po dodelitvi delnic bodo prejeli subskribenti proti vrnitvi potrdila o subskribiranih delnicah začasno potrdilo o številu jim dodeljenih delnic oziroma povračilo vplačanih zneskov za subskribirane delnice, ki se jim ne bi dodelile. Delnice same bodo subskribenti prejeli pozneje proti izročitvi začasnega potrdila o dodeljenih delnicah.

V smislu § 12. pravil daje na občnem zboru vsakih 25 delnic po 1 glas. Hkrati sklicujemo

ustanovni občni zbor

ki se bo vršil v četrtek, dne 27. oktobra 1921 ob 11. uri dopoldne v prostorih centrale Jadranske banke v Ljubljani, Šelenburgova ulica 7, II. nadstropje, s sledečim dnevnim redom:

1. Sklepanje o ustanovitvi delniške družbe in o končno veljavni ugotovitvi vsebine družbine pogodbe, kakor je le ta od državne uprave odobrena;
2. Volitev članov upravnega sveta;
3. Volitev članov nadzorstva.

V Ljubljani, dne 30. sept. 1921.

Jadranska banka. Ljubljanska kreditna banka. Slovenska Eskomptna banka. Kreditni zavod za trgovino in industrijo.

Vabilo na

vinsko trgatav

katera se vrši dne 2. oktobra 1921 v Zgornji Sv. Kungoti v gostilni Gselman. Začetek ob 15. uri. Vstopnina prosta. K obilnem obisku vabi gostilničar.

551

Prostovoljna požarna bramba in nje rešilni oddelek v Mariboru.

V soboto, 7. oktobra 1921 v Ljudskem vrtu

velik umetni ogenj

Sodeluje popolna železničarska godba. Začetek koncerta ob 18. uri, ogenj se zažge ob 19. uri. Vstopnina 1 dinar.

V nedeljo dne 2. oktobra točno ob 14 uri na novem Glavnem trgu

velika ljudska tombola

Popolna železničarska godba pod osebnim vodstvom kapelnika g. Skačej. — Cena ene karte 1 dinar. — Od 16. ure naprej v verandi pivovarne Götz

velika vinska trgatav s plesom

in razne druge zabave. V dvorani koncert železničarske godbe pod osebnim vodstvom kapelnika g. Skačej. — Po 20. uri

v veliki dvorani pivovarne Götz

velik oktobrski trušč s plesom

in raznimi drugimi zabavami. — Štiri godbe. — Tekmovanje lepotic. Velik srečolov itd. — Vstopnina 5 dinarjev. Promenadna obleka, kmečke moše in noše za dečve!

Proda se

kompletna spalnica

2 postelji, 2 nočni omari, 1 umivalnik z mramornato ploščo, 2 obešalni omari, 1 predalčnik, svetilke in drugo različno dobro ohranjeno pohištvo. Poizvedbe v Mariboru, Slomškovec trg št. 16/1

549

Proti dobremu plačilu se vzame v najem večji prostor za delavnico ali skladišče. Ponudbe na upravnishvo lista.

Shrambi za pohištva

iščem, suhi, približno 40 m² veliki, proti vlonu varni, prostor. Ponudbe pod »Mesečna cena 945« na Oglasno odpravo Voršič, Vrbanova ulica 19.

553

UGODNO KUPITE:

Žičnate žimnice (Drahteinsatz) K 365, 3 delna afrik-žimnica K 940, 1 komad konjske plahte, impregnirane 120 do 160 cm dolge in 200 cm široke K 500 do K 600, čaj-hlače K 120 do K 260, obleke za dečke 3 do 9 let K 240 do K 340, obleke za dekleta, iz bahenta za 3 do 14 let stare od K 54 do K 220, srajce, spodnje hlače, predpasnike in manufakturno blago vsake vrste pri

ALOJZIJ GNIUŠEK,

4-10 Maribor, Glavni trg. 524

Plačam

za srebrno krono = 2 din. za 2 kronsko srebrno krono = 4 dinarje. za 5 kronsko srebrno krono = 10 dinarjev.

Kupim vsako množino! **Avgust Wapper,** zlatar v Mariboru, Stolna ulica 1 (Domgasse).

1-3 550

Išče se opremljena soba ali prazna za dva starejša zakonska brez otrok za oktober. Ponudbe pod »Snažno 944« na Oglasno odpravo Voršič, Vrbanova ulica št. 19, Maribor.

552

Velika izbira

sukna, perila, odev, gotovih oblek, dežnikov, posteljne-ga perja po znižanih cenah se prodaja pri

J. TRPIN, v Mariboru

6-10 Glavni trg 17. 522

Kupim vse neuporabne zlate predmete kakor verižice, obeske, prstane, zapestnice, uhanne, srebrne in zlate denarje i. t. d., kateri predmeti vam leže doma in jih ne nosite, tvrdka

11-508

R. Bizjak

trgovina ur, zlatnine in srebrnine

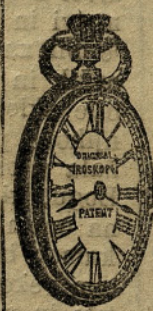
Maribor, Gosposka ulica 16.

Sloven. gradbena družba

Z O. Z. v Ljubljani,

tehnična pisarna v tovarni Kerčič, Špod. Šška, sprejme: stavbne in tesarske polirje, zidarje, tesarje in kovače vozov.

1-2 545

Velika zaloga vsakovrstnih UR in verižic, prstanov, uhanov, ter jedilnega orodja itd.

Vsa v to stroko spadajoča popravila izvršujem točno in po ceni

urar, Maribor, Jurčičeva ul. 8

Lovro Stojec, (Edmund Schmidgasse). 314

Spretni strežaji za Dieselnove motorje

za Romunijo in Srbijo se sprejmejo.

Ponudbe sprepiši spričeval, o dosedanem službovanju in navedbo znanja jezikov je poslati na GRAZER WAGGON- UND MASCHINENFABRIK. Graz. 2-2 548